

Wet Ketenaansprakelijkheid binnenkort effectief

Binnenkort zal een wet in werking treden, waarbij bepalingen worden ingevoerd inzake hoofdelijke aansprakelijkheid voor betalingen van premie en loon- en omzetbelasting bij onderaanneming en het ter beschikking stellen van arbeidskrachten, teneinde voor de inning daarvan betere waarborgen te kunnen scheppen.

Daartoe zullen de Coördinatiewet Sociale Verzekering, de Wet op de Loonbelasting 1964, de Wet op de Omzetbelasting 1968 en enige andere wetten worden gewijzigd. Het bewust niet betalen van premies voor sociale verzekeringen en loon- en omzetbelasting bij onderaanneming en het ter beschikking stellen van arbeidskrachten wordt daarbij tegengegaan. Het moge bekend worden verondersteld, dat hier met name wordt bedoeld op een steeds grotere groep malafide onderaannemers, de zg. koppelbazen. Echter in beperkte mate kan deze wet ook zijn consequenties hebben voor de vervoerders, zoals hieronder zal worden aangegeven.

Aan de Memorie van Toelichting op het wetsontwerp kan onder meer het volgende worden ontleend. De over het loon van de werknemer verschuldigde sociale verzekeringspremies worden in Nederland bij de werkgever geïnd. Doordat het in toenemende mate voorkwam, dat arbeidskrachten ter beschikking werden gesteld in een andere onderneming, kwam het ook voor, dat door de eigen werkgevers geen premiebetaling meer plaatsvond. In 1960 is daarom reeds een artikel 16a in de Coördinatiewet Sociale Verzekering opgenomen, waardoor ook degene, die gebruik maakt van ter beschikking gestelde arbeidskrachten hoofdelijk aansprakelijk is voor de sociale premies ingevolge de werknemersverzekeringen die over het loon van de ter beschikking gestelde werknemers verschuldigd zijn.

Echter van deze wijziging in 1960 is ten aanzien van koppelbazen niet die sanerende werking uitgegaan, die ervan werd verwacht. Het ter beschikking stellen van arbeidskrachten werd nl. aan een vergunning onderworpen. Koppelbazen, die geen vergunning kregen, gingen langs een andere weg hun activiteiten voortzetten, met name door zich te richten op de aanneming van werk, vooral in de bedrijfstakken bouwnijverheid en metaalindustrie.

Gebleken is, dat op het moment dat de bedrijfsvereniging tot invorderingsmaatregelen overgaat bij de in B.V.-vorm opererende onderaannemers deze onvoldoende verhaal te bieden hebben voor achterstallige premieschulden en al spoedig in staat van faillissement moeten worden verklaard.

Naast dit inningsprobleem doen zich daarbij ook nog een aantal andere maatschappelijk ongewenste gevolgen voor. Door het niet betalen van de sociale premies kan aan de

betrokken werknemers een hoger loon worden betaald dan aan collega's, die vaak aan hetzelfde project werkzaam zijn. Laatstbedoelde werknemers hebben in het algemeen veel betere secundaire arbeidsvoorwaarden. Werknemers van malafide onderaannemers ruilen derhalve de secundaire arbeidsvoorwaarden geheel of gedeeltelijk in tegen de primaire. Hierdoor ontstaan gespannen arbeidsverhoudingen en wordt de arbeidsmarktverstoorde. Tevens kan door niet betalen van sociale premies vaak onder de normale prijs worden gewerkt, waardoor ook de bestaande concurrentieverhoudingen tussen aannemers onderling worden verstoord. Teneinde deze ongewenste gevolgen te voorkomen, zal voortaan de aannemer, die geheel of gedeeltelijk werk laat uitvoeren door onderaannemers mede hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de sociale premies en loon- en omzetbelastingsschulden van die onderaannemer, voorzover betrekking hebbend op die werknemers van de onderaannemer, die voor de aannemer werkzaamheden verrichten. Daarbij is gekozen voor ketenaansprakelijkheid. Daaronder wordt verstaan een aansprakelijkheid van de aannemer niet alleen voor de premie en belastingen, verschuldigd door zijn directe onderaannemer, maar ook voor de premie en belastingen, verschuldigd door de onderaannemer van die onderaannemer enz. De ketenaansprakelijkheid houdt ook in, dat iedere onderaannemer op zijn beurt aansprakelijk is voor de premie en belastingen, verschuldigd in verband met het aangenomen werk door alle in de keten na hem komende onderaannemers, doordat een onderaannemer ten opzichte van zijn onderaannemer als aannemer wordt beschouwd.

Volgens de wettelijke regeling dient onder a. aannemer te worden verstaan: degene, die zich jegens een ander, de opdrachtgever, verbindt om buiten dienstbetrekking een werk van stoffelijke aard uit te voeren tegen een te betalen prijs. en onder b. onderaannemer: degene, die zich jegens een aannemer verbindt om buiten dienstbetrekking het onder a. bedoelde werk geheel of gedeeltelijk uit te voeren tegen een te betalen prijs.

Ook in het vervoer kennen we het verschijnsel, dat een vervoersopdracht wordt uitbesteed aan een derde vervoerder, die het weer uitbesteedt enz., met name in de uitoefening van een expeditiebedrijf, in de zin van het doen vervoer-

